

***KALKINMA AJANSLARINA VE 5449 NO'LU
KALKINMA AJANSLARININ KURULUŞU,
KOORDİNASYONU VE GÖREVLERİ HAKKINDA
KANUNA İLİŞKİN BİLGİ NOTU***

Hazırlayan: Esin ÖZDEMİR

Uzman Yardımcısı

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kalkınma Ajansları'nın Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun 25 Ocak 2006 tarihinde kabul edilmiş ve 8 Şubat 2006 tarihinde de Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Kalkınma Ajansları'nın kurulması, Avrupa Birliği müktesebatının üstlenilmesinin de bir parçasıdır.

Kalkınma Ajansları, ya da literatürdeki ismiyle Bölgesel Kalkınma Ajansları, birçok Avrupa ülkesinde 1950'li ve 1960'lı yıllardan bu yana faaliyet göstermektedir.

Kalkınma Ajanslarının hukuki statüleri de çeşitlilik göstermektedir. Şirket, özel hukuka tabi kamu kuruluşları, belediyeler arası ajanslar, vakıflar, özerk örgütler, kar amacı gütmeyen kuruluşlar vb. olarak kurulabilmektedirler.

Kalkınma Ajansları, toplam 26 adet olan İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (İSSB) Düzey 2 bölgeleri esas alınarak kurulacaklardır. Ajansların yapılanmaları DPT'nin koordinatörlüğünde gerçekleşecektir.

Kalkınma Ajanslarının ana görevleri, “bölge plân ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını DPT'ye bildirmek” şeklinde belirlenmiştir.

Kalkınma Ajansları; “Kalkınma Kurulu”, “Yönetim Kurulu”, “Genel Sekreterlik” ve “Yatırım Destek Ofisleri” şeklinde örgütleneceklerdir.

- **Kalkınma Kurulu:** Danışma fonksiyonu vardır. Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kesim ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerden oluşacak ve üye sayısı yüzü geçmeyecektir.
- **Yönetim Kurulu:** Başkanı validir. **Ankara, İstanbul ve İzmir'de** vali, büyükşehir belediye başkanı, il genel meclisi başkanı, **sanayi odası başkanı, ticaret odası başkanı** ile kalkınma kurulu tarafından özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşlarından seçilecek üç temsilciden oluşacaktır. **Birden fazla ilden oluşan bölgelerde ise** il valileri, büyükşehir belediye başkanları (büyükşehir olmayan illerde ise il merkez belediye başkanları), il genel meclisi başkanları ve **her ilden birer kişi olacak şekilde ticaret ve sanayi odası başkanlarından oluşacaktır. Birden fazla ilden oluşan bölgelerdeki illerde; ticaret ve sanayi odalarının ayrı ayrı kurulmuş olması halinde, yönetim kurulunda yer alacak temsilci Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu tarafından belirlenecektir.**

Finansman kaynakları:

- Bölgedeki sanayi ve ticaret odalarının, bir yıl önceki kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında, cari yıl bütçesinden pay,
- Genel bütçe vergi gelirlerinden ve belediyeler ile il özel idarelerinin bütçe gelirlerinden aktarılacak paylar,
- AB ve diğer uluslar arası fonlardan sağlanacak kaynaklar, faaliyet gelirleri, ulusal ve uluslararası kuruluşlarca yapılan bağış ve yardımlar ve bir önceki yıldan devreden gelirler.

KALKINMA AJANSLARINA VE 5449 NO'LU KALKINMA AJANSLARININ KURULUŞU, KOORDİNASYONU VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUNA İLİŞKİN BİLGİ NOTU

i. Avrupa Birliği'ne (AB) Uyumun bir Parçası Olarak Kalkınma Ajansları

2001 ve 2003 Yılı Katılım Ortaklığı Belgeleri

Avrupa Birliği'ne (AB) katılım sürecinde uyumun gerçekleştirilmesi gereken alanlardan biri de bölgesel politika ve yapısal araçların koordinasyonu faslıdır. Bu bağlamda, 2001 yılı Katılım Ortaklığı Belgesinde, Türkiye'den topluluk kurallarına uygun bir İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) hazırlanması istenmiştir. Bunun üzerine Türkiye tarafından hazırlanan İBBS, AB yetkilileri tarafından onaylandıktan sonra, 28 Ağustos 2002 tarih ve 2002/4720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulmuş ve bu karar kapsamında bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesinde esas alınması kararlaştırılmıştır. Bu kararla, Düzey 1 olarak 12, Düzey 2 olarak 26 ve Düzey 3 olarak da 81 (il) İstatistikî Bölge Birimi tanımlanmıştır. 2003 Yılı Katılım Ortaklığı Belgesi'nde ise, bölgesel kalkınmayı yürütecek idari yapıların güçlendirilmesi, bölgesel kalkınma planlarını uygulamak üzere İBBS Düzey 2'lerde bölge birimlerinin oluşturulması istenmiştir.

Ulusal Program, Ön Ulusal Kalkınma Planı (ÖUKP) ve 2004 İlerleme Raporu

2003 Türkiye Ulusal Programı'nda, Katılım Ortaklığı Belgesi temelinde AB'ye ekonomik ve sosyal uyum sürecinin çerçevesini oluşturan ve 2004–2006 dönemini içeren ÖUKP'nin hazırlanmasının tamamlanacağı belirtilmiştir. Ayrıca, Kalkınma Planı ve Yıllık Programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, kaynakların yerinden ve etkin kullanımını sağlamak, AB programlarını uygulamak için; özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile kamu kesimi arasında işbirliğini geliştirmek ve bu çerçevede iller arası koordinasyonu sağlamak üzere, İBBS Düzey 2'lerde Bölge Kalkınma Ajanslarının kurulmasına yönelik Kanun Tasarısı Taslağı hazırlama çalışmalarının tamamlanacağı ifade edilmiştir.

ÖUKP'da ise bölgesel gelişme politikalarını yerel düzeyde uygulayacak kurumsal bir mekanizmanın geliştirilmesi ve orta vadede bu alandaki program ve projelerin yönetimine ilişkin bazı görevlerin Bölgesel Kalkınma Ajanslarına devredilmesi öngörülmüştür. Yine ÖUKP'da, "hizmet birlikleri", "kalkınma vakıfları" ve "kent konseyleri" gibi yerel örgütlenmelerin geliştirilmesi de hedeflenmiştir. Ajanslar kurulana kadar AB fonlarından desteklenen bölgesel kalkınma programlarının uygulanmasında hizmet birliklerinin rol alacağı ve bunların, illerde valilerin, il ve ilçe belediye başkanlarının, köy muhtarlarının, köye hizmet götürme birliklerinin ve

Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) katılımıyla İSSB Düzey 2 bazında bir araya gelerek oluşturdukları mahalli idare örgütleri olacağı belirtilmiştir. Ayrıca, Mahalli İdare Birlikleri Kanunu 26 Mayıs 2005 tarihinde Meclis Genel Kurulu'na kabul edilmiş ve 11 Haziran 2005 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu kanunla mahalli idareler arasındaki işbirliğini arttırmak ve mahalli müşterek hizmetlerin daha etkin, verimli ve kaliteli sunumu amaçlanmıştır. Daha sonra bu kanunda, 29 Aralık 2005 tarihinde kabul edilen bir kanunla değişiklikler yapılmıştır. Ancak 2004 İlerleme Raporu'nda, bu tip hizmet birliklerinin eksik ve yetersiz oldukları, bölgesel programların uygulanmasına ilişkin görev ve sorumluluklarının açık ve net bir şekilde belirlenmediği dile getirilmiştir. Daha genel bir ifadeyle, Türkiye'nin, ilgili fasıl altındaki müktesebata uyumu sağlayacak kurumlar ve mekanizmalar ile merkezi ve bölgesel düzeyde bölgesel politikayı uygulayacak yeterli kapasite oluşturması gerektiği belirtilmiştir. Hizmet birliklerinin, yapısal araçları kullanacak olan ve bölgesel düzeyde bu hizmete tahsis edilmiş yapıların yerine geçemeyeceği uyarısında bulunulmuştur.

Kanun Hazırlıkları, 2005 Yılı İlerleme Raporu ve Katılım Ortaklığı Belgesi

Buna paralel olarak, 2004 yılı sonunda, Türkiye'de Bölgesel Kalkınma Ajanslarının kurulması için kanun hazırlama çalışmaları başlamıştır. Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun başlığıyla 19 Ocak 2005 tarihinde Meclis Başkanlığına iletilen kanun tasarısı, 28 Ocak 2005 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonu'nda incelenmeye başlamıştır. Ancak, 2005 yılı Türkiye İlerleme Raporunda, Avrupa Komisyonu, bölgesel organizasyona dair, Türkiye'de 26 İBBS Düzey 2 bölgesinin oluşturulmasından bu yana kadar geçen süre içerisinde herhangi bir gelişme kaydedilmediği ve bu bölgelerin merkezi, il ya da yerel düzeyde herhangi bir yönetsel yapıya tekabül etmediği sonucuna varmıştır. Ayrıca, Bölgesel Kalkınma Ajansları'nın kurulmasına dair ise herhangi bir yasal düzenleme kaydedilmediği belirtilmiştir. Yukarıda bahsedilen hizmet birliklerinin yönetsel kapasitesinin olmadığı uyarısı da tekrarlanmıştır. 2005 yılı Katılım Ortaklığı Belgesi'nde ise, kısa vadede AB katılım öncesi fonlarının hazmedilmesi için gerekli yasal ve yönetsel çerçevenin oluşturulması ve uzun vadede de bölgesel politikanın merkezi ve bölgesel düzeyde uygulanabilmesi için yönetsel kapasitenin güçlendirilmesine devam edilmesi istenmiştir.

Kanunun Tasarısının Kabulü

Yukarıda bahsi geçen gelişmeler üzerine, kanun hazırlama çalışmaları hızlanmıştır. Sonuç olarak Kalkınma Ajanslarının kuruluş, görev ve yetkileri ile koordinasyonuna ilişkin esas ve usulleri düzenleyen kanun tasarısı TBMM Genel Kurulu'nda 25 Ocak 2006 tarihinde kabul edilmiş, 8 Şubat 2006 tarihinde de Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

ii. Bölgesel Kalkınma Ajansları; Amaçları, Görevleri, Yasal Statüleri

Amaçları

Bölgesel Kalkınma Ajansları birçok Avrupa ülkesinde 1950'li ve 1960'lı yıllardan bu yana bölgesel ölçekte ekonomiyi canlandırmak, örgütlemek ve geliştirmek üzere faaliyet gösteren kuruluşlardır. Ajansların temel amacı, buldukları bölgenin ekonomik kalınmasına yardımcı olmak ve özel sektör ile yerel aktörlerin bu sürece aktif katılımını sağlamaktır.

Görevleri

Bu kuruluşların görev ve faaliyetleri, yetki ve sorumlulukları, diğer kuruluşlarla olan ilişkileri farklılıklar göstermektedir. Dünyadaki kalkınma ajanslarının yürüttükleri faaliyetler genel olarak bölgesel kalkınma için stratejik planlama yapmak ve uygulamasını izlemek; girişimcilere, yatırımcılara ve KOBİ'lere danışmanlık, bilgi ve teknik destek sağlamak; finansman konusunda yatırımcılara tavsiyelerde bulunmak ve bilgi vermek; yatırımcıların bölgeye çekilmesi için bölgenin tanıtımını yapmak; yeni buluş ve teknolojileri tanıtmak; altyapı, yol ve enerji projelerini izlemek ve bölgenin ulusal ve uluslararası ilişkilerini geliştirmek olarak sıralanabilir.

Yasal Statüleri ve Örgütsel Yapıları

Avrupa'daki bölgesel kalkınma ajanslarının çok farklı yasal statüleri ve hukuki yapıları vardır. Bunlar yarı özerk kamu şirketleri, özel hukuka tabi kamu kuruluşları, belediyeler arası ajanslar, vakıflar, kamu-özel sektör şirketleri, limited şirketler, özerk örgütler, kar amacı gütmeyen kuruluşlar vb. olarak kurulabilirler. Örgütsel yapıları ise, genel olarak genel kurul, yönetim kurulu, genel sekreter ve genel sekreterlik personeli ile hesap ve bütçeleme uzmanı ya da uzmanlarından oluşur.

iii. Kalkınma Ajansları Kanunu

Kabul edilen Kalkınma Ajanslarının Kuruluş, Görev ve Yetkileri ile Koordinasyonuna İlişkin Kanunun temel noktaları aşağıdaki gibidir:

Amaç

- 1) Kalkınma Ajanslarının kuruluş amacı; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak, yerel potansiyeli harekete geçirmek ve bu sayede ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu bir şekilde bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak olarak belirlenmiştir.

Kuruluş

- 2) Kalkınma Ajansları, bölgeler (Düzey 2 İstatistikî Bölge Birimi) esas alınarak, DPT'nin bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kurulacak ve Ajans merkezinin bulunacağı il, kuruluş kararnamesinde belirtilecektir. Bölgelerin yeniden düzenlenmesine ve kurulmuş olan Ajansın kaldırılmasına Bakanlar Kurulu yetkilendirilmektedir. Ajanslar, tüzel kişiliği haiz ve bu Kanunla düzenlenmemiş bütün işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tâbi olacaklardır.

DPT'nin Rolü: Koordinasyon

- 3) Ajansların ulusal düzeyde koordinasyonundan DPT sorumlu olacaktır. DPT'nin Ajanslara ilişkin görevleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir:
 - a) Bölgesel gelişmişlik farklarını azaltıcı tedbirler almak; plânlama, programlama ve projelendirme konularında ajanslara rehberlik ve danışmanlık yapmak, plân ve programların uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek,
 - b) Ajansların kurumsal performansları ile yürütülen programların performanslarının ölçülmesine dair usûl ve esasları belirleyerek, bunların değerlendirmesini yapmak veya yaptırmak,
 - c) Bölgesel gelişmeye yönelik iç ve dış kaynaklı fonların ajanslara tahsisi ile bunların kullanımına ilişkin usûl ve esasları belirlemek,
 - d) Ajanslar arası işbirliğini sağlamak ve ortak proje üretimini desteklemek,
 - e) Ajansların işlevlerini etkili ve verimli olarak yerine getirebilmesi için merkezî düzeyde ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,
 - f) Ajansların yıllık çalışma programlarını onaylamak,
 - g) Yönetim kurulu tarafından seçilen ve teklif edilen ajans genel sekreterini onaylamak,
 - h) Plân ve programlara, yapılacak yardım ve transferlere, personelin nitelik ve istihdamına, bütçe ve muhasebe standartlarının kullanımına, faaliyet raporlarına, izleme, değerlendirme ve denetime ilişkin esas ve usûller ile yatırım destek ofislerinin çalışma esas ve usûllerini ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşünü alarak belirlemek.

Görev ve Yetkiler

- 4) Ajansın görev ve yetkileri ise aşağıdaki gibi belirlenmiştir:
- Yerel yönetimlerin plânlama çalışmalarına teknik destek sağlamak,
 - Bölge plân ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını DPT'ye bildirmek,
 - Bölge plân ve programlarına uygun olarak bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve bu kapsamdaki projelere destek sağlamak,
 - Bölgede kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen ve bölge plân ve programları açısından önemli görülen diğer projeleri izlemek,
 - Bölgesel gelişme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik olarak; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek,
 - Ajansa tahsis edilen kaynakları, bölge plân ve programlarına uygun olarak kullanmak veya kullandırmak,
 - Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, yapılan araştırmaları desteklemek,
 - Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapmak veya yaptırmak,
 - Bölge illerinde yatırımcıların, kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemlerini, ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde sonuçlandırmak üzere tek elden takip ve koordine etmek,
 - Yönetim, üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlayarak küçük ve orta ölçekli işletmeleri ve yeni girişimcileri desteklemek,
 - Türkiye'nin katıldığı ikili veya çok taraflı uluslararası programlara ilişkin faaliyetlerin bölgede tanıtımını yapmak ve bu programlar kapsamında proje geliştirilmesine katkı sağlamak,
 - Ajansın faaliyetleri, malî yapısı ve ajansla ilgili diğer hususların güncel olarak yayınlanacağı bir internet sitesi oluşturmak.

Teşkilat Yapısı

- 5) Ajanslar “Kalkınma Kurulu”, “Yönetim Kurulu”, “Genel Sekreterlik” ve “Yatırım Destek Ofisleri” şeklinde örgütleneceklerdir.
- 6) **Kalkınma kurulu**, illerin dengeli temsilini sağlayacak şekilde kamu kurum ve kuruluşları ile özel kesim ve sivil toplum kuruluşlarının gönderecekleri temsilcilerden oluşacak ve üye sayısı yüzü geçmeyecektir. Bu kurul, bir danışma, değerlendirme ve yönlendirme kurulu işlevi görecektir.
- 7) **Yönetim kurulu** Ajansın karar organı olacaktır. Tek ilden oluşan bölgelerde vali, büyükşehir belediye başkanı, il genel meclisi başkanı, sanayi odası başkanı, ticaret odası başkanı ile kalkınma kurulu tarafından özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşlarından seçilecek üç temsilciden oluşacaktır. Birden fazla ilden oluşan bölgelerde ise il valileri, büyükşehir belediye başkanları veya büyükşehir olmayan illerde il merkez belediye başkanları, il genel meclisi başkanları ve her ilden birer kişi olmak kaydıyla ticaret ve sanayi odası başkanlarından oluşacaktır. Birden fazla ilden oluşan bölgelerdeki illerde; ticaret ve sanayi odalarının ayrı ayrı kurulmuş olması halinde, yönetim kurulunda yer alacak temsilci Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu tarafından belirlenecektir. Vali yönetim kurulu başkanı olacak ve Ajansı temsil edecektir.
- 8) **Genel sekreterlik** Ajansın icra organı olarak çalışacaktır. Genel sekreterliğin ve yatırım destek ofislerinin en üst amiri genel sekreter olacaktır. Genel sekreterde, hukuk, iktisat, maliye, işletme, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, istatistik, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, matematik, sosyoloji, mimarlık, şehir ve bölge plânlama ile mühendislik dallarından lisans düzeyinde mezun olmak, uzmanlık gerektiren işlerde en az on yıl fiilen çalışmış olmak ve İngilizce bilmek şartları aranacaktır.
- 9) Bölge illerinde, yönetim kurulu kararı ile biri koordinatör olmak üzere, en çok beş uzmandan oluşan **yatırım destek ofisleri** kurulacaktır. Bu ofisler, bölge illerinde, özel kesimdeki yatırımcıların kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemlerini yönetim kurulu adına tek elden takip ve koordine edecek, yatırımları izleyecek ve görevleri ile ilgili olarak genel sekreterliğe karşı sorumlu olacaklardır.

Personel Yapısı

- 10) Ajans hizmetleri, iş mevzuatı hükümlerine göre istihdam edilen uzman personel ve destek personeli eliyle yürütülecektir. Ayrıca, ajanslarda iç denetim yapmak üzere bir iç denetçi istihdam edilecektir. Uzman personel ve iç denetçi, hukuk, iktisat, maliye, işletme, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, istatistik, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, matematik,

sosyoloji, mimarlık, şehir ve bölge plânlama ile mühendislik dallarından lisans düzeyinde mezun olmuş, İngilizce bilen adaylar arasından istihdam edilecektir. Ayrıca, iç denetçide kamuda denetim elemanı olarak en az on yıl çalışmış olma şartı aranacaktır. Ajans personeli, emeklilik ve sosyal güvenlik yönünden 17.7.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tâbi olacaktır.

Gelirler

- 11) Bir önceki yıl gerçekleşen genel bütçe vergi gelirlerinden, vergi iadeleri ile mahallî idarelere ve fonlara aktarılan paylar düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden, binde beş oranında her yıl ayrılacak transfer ödeneğinden, Yüksek Planlama Kurulunca her bir ajans için nüfus, gelişmişlik düzeyi ve performans ölçütlerine göre pay verilecektir. Ayrıca, bir yıl önceki kesinleşmiş bütçe gelirlerinden, il özel idareleri için borçlanma, tahsisi mahiyetteki gelirler ile genel, katma ve özel bütçeli kuruluşlardan alınan yardım kalemleri, belediyeler için ise borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere, yüzde bir oranında, cari yıl bütçesinden pay aktarılacaktır. Bölgedeki sanayi ve ticaret odalarının da bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında, yine cari yıl bütçesinden pay aktarılacaktır. Tüm bunlara ek olarak, AB ve diğer uluslararası fonlardan sağlanacak kaynaklar, faaliyet gelirleri, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarca yapılan bağış ve yardımlar ile bir önceki yıldan devreden gelirler de Ajansların gelirleri arasında yer alacaktır.

Kamuoyunu Bilgilendirme Yükümlülüğü

- 12) Ajanslar, finansal kaynaklarının elde edilmesi ve kullanılmasında, denetimin sağlanması amacıyla, kamuoyunu zamanında bilgilendirmekle yükümlü olacaklardır.

Bütçe

- 13) Ajanslar her takvim yılı için bütçe hazırlayacak ve bütçe dışı harcama yapamayacaklardır.

Denetim

- 14) Ajanslarda iç ve dış denetim yapılacaktır. Ajansın faaliyetleri, hesapları, işlemleri ve performansı yönetim kurulu başkanı veya genel sekreter ve iç denetçi tarafından denetlenecektir. Dış denetimde ise, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı ile DPT tarafından müştereken belirlenecek esas ve usûllere göre ajansın her türlü hesap ve işlemleri, yönetim kurulu tarafından Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatına göre kurulmuş bağımsız denetim kuruluşlarına incelenecektir. Bu kuruluşlar, hazırladıkları raporu eş zamanlı olarak İçişleri Bakanlığı ve DPT'ye sunacaklardır.

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) İdaresi'ne İlişkin Noktalar

15) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) bu idarenin görevlerine ilişkin ikinci maddesinin “nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarının tamamını veya bir kısmını plan değişikliği dâhil ada ve parsel bazına kadar yapmak ve yaptırmak” bendi “nazım ve uygulama imar planlarını yapmak veya yaptırmak” şeklinde değiştirilmektedir. Yine bu KHK'nin üçüncü maddesinin “GAP İdaresinin Görev Alanına Giren Konularda 1580 sayılı Belediye Kanunu ve 3194 sayılı İmar Kanunu ile diğer kanunların ilgili idarelere verdikleri imar ve altyapıya dair hak ve yetkiler bu İdareye devredilmiş sayılır” fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

iv. Değerlendirme

Sonuç olarak, Türkiye’de kurulacak olan Kalkınma Ajansları, kalkınma planlarının uygulayıcısı değil, DPT’nin son kararı vereceği bölgesel kalkınma programlarına bilgi sağlayacak, uygulanmalarını izleyecek olan ve aksayan yönlerini merkeze bildirmekle görevli, “aracı” niteliğinde birer kuruluş olacaktırlar. Zaten, Kalkınma Ajanslarının ve yukarıda bahsi geçen hizmet birliklerinin sektörel ve bölgesel nitelikte “ara kurumlar” olarak faaliyet gösterecekleri ÖUKP’da da belirtilmiştir. Oysa AB bölgesel politikasında, bölgesel yapılar “ara kurumlar” değil, bölgesel kalkınmanın ana kurumlarından biridir. Bu durum, yerindenlik (subsidiarity) kavramıyla da ilkeselleşmiştir. Bu bağlamda, 2005 İlerleme Raporunda Türkiye’nin kamu yönetimine dair yeni mevzuat çalışmalarının, bir takım yürütme fonksiyonlarına dair sorumluluğun kamu yönetiminin daha alt basamaklarına devredildiği ve il bazında bir yerel demokrasi ölçütü geliştirildiği sürece olumlu olacağı belirtilmiştir. Ayrıca, Ajansların teşkilat yapısı, Ankara, İstanbul ve İzmir hariç kamu ağırlıklı tasarlanmıştır. Yönetim kurulu başkanları valiler olacak ve genel sekreter DPT’nin onayıyla başa geçecektir. Bu iki durumun, Ajansların özerkliğini zedelediği eleştirisine yol açma olasılığı yüksektir. Avrupa’daki pek çok Kalkınma Ajansının yönetim kurulu başkanları, bölgeyi ve iş çevresini tanıyan kişiler tarafından seçilmekte ya da atanmaktadırlar. Diğer bir önemli nokta da Ajansların gelir kaynakları konusudur. Ajansların en önemli gelir kaynaklarından biri, bölgedeki sanayi ve ticaret odalarının bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak paydır. Bir başka deyişle, bu kanunla sanayi ve ticaret odaları Ajansların en önemli finansörü olacaktırlar.

EK: İstatistikî Bölge Birimi Sınıflandırması (İBBS)

Düzyey1- Level1				Düzyey2- Level2				Düzyey3- Level3			
TR Türkiye - Turkey				Düzyey1- Level1				Düzyey2- Level2			
TR1	Istanbul	Istanbul	Istanbul	TR8	Batı Karadeniz West Black Sea	Zonguldak	Zonguldak				
TR10				TR81			Karabük				
TR100				TR812			Bartın				
TR2	Batı Marmara West Marmara	Tekirdağ	Tekirdağ	TR813							
TR21			Kırklareli	TR82		Kastamonu	Kastamonu				
TR211				TR821			Çankırı				
TR212				TR822			Sinop				
TR213				TR823							
TR22		Balıkesir	Balıkesir	TR83		Samsun	Samsun				
TR221			Çanakkale	TR831			Tokat				
TR222				TR832			Çorum				
TR3	Ege - Aegean	Izmir	Izmir	TR833			Amasya				
TR31				TR834							
TR310		Aydın	Aydın	TR9	Doğu Karadeniz East Black Sea	Trabzon	Trabzon				
TR32			Denizli	TR90			Ordu				
TR321			Muğla	TR901			Giresun				
TR322				TR902			Rize				
TR323				TR903			Artvin				
TR33		Manisa	Manisa	TR904			Gümüşhane				
TR331			Afyon	TR905							
TR332			Kütahya	TR906							
TR333			Uşak	TRA	Kuzeydoğu Anadolu North East Anatolia	Erzurum	Erzurum				
TR334				TRA1			Erzincan				
TR4	Doğu Marmara East Marmara	Bursa	Bursa	TRA11			Bayburt				
TR41			Eskişehir	TRA12							
TR411			Bilecik	TRA13							
TR412				TRA2		Ağrı	Ağrı				
TR413				TRA21			Kars				
TR42		Kocaeli	Kocaeli	TRA22			İğdır				
TR421			Sakarya	TRA23			Ardahan				
TR422			Düzce	TRA24							
TR423			Bolu	TRB	Ortadoğu Anadolu Central East Anatolia	Malatya	Malatya				
TR424			Yalova	TRB1			Elazığ				
TR425				TRB11			Bingöl				
TR5	Batı Anadolu West Anatolia	Ankara	Ankara	TRB12			Tunceli				
TR51				TRB13							
TR510		Konya	Konya	TRB14		Van	Van				
TR52			Karaman	TRB2			Muş				
TR521				TRB21			Bitlis				
TR522				TRB22			Hakkari				
TR6	Akdeniz Mediterranean	Antalya	Antalya	TRB23							
TR61			Isparta	TRB24							
TR611			Burdur	TRC	Güneydoğu Anadolu South East Anatolia	Gaziantep	Gaziantep				
TR612				TRC1			Adıyaman				
TR613				TRC11			Kilis				
TR62		Adana	Adana	TRC12							
TR621			Mersin	TRC13							
TR622				TRC2		Şanlıurfa	Şanlıurfa				
TR63		Hatay	Hatay	TRC21			Diyarbakır				
TR631			Kahramanmaraş	TRC22							
TR632			Osmaniye	TRC3		Mardin	Mardin				
TR633				TRC31			Batman				
TR7	Orta Anadolu Central Anatolia	Kırıkkale	Kırıkkale	TRC32			Şırnak				
TR71			Aksaray	TRC33			Siirt				
TR711			Niğde	TRC34							
TR712			Nevşehir								
TR713			Kırşehir								
TR714											
TR715											
TR72		Kayseri	Kayseri								
TR721			Sivas								
TR722			Yozgat								
TR723											

Kaynak: DİE, Türkiye İstatistik Yıllığı, 2004